

RAPPORT FRA TAKSERING AV RYPER I VINGELEN 2023

Taksering ble gjennomført i Ørvilldalen/Tangen 18. og 19. august, Nonsvola/Gråvola 20. og 25. august. Busjødalsrabban/Gjersjøhøa ble siste gang taksert i 2020.

Antall linjer i Ørvilldalen/Tangen 7
Takseringslinjer i meter 28 000

Antall linjer i Nonsvola/Gråvola 3
Takseringslinjer i meter 9 100

Antall linjer i Busjødalsrabban/Gjersjøhøa 0
Takseringslinjer i meter 0

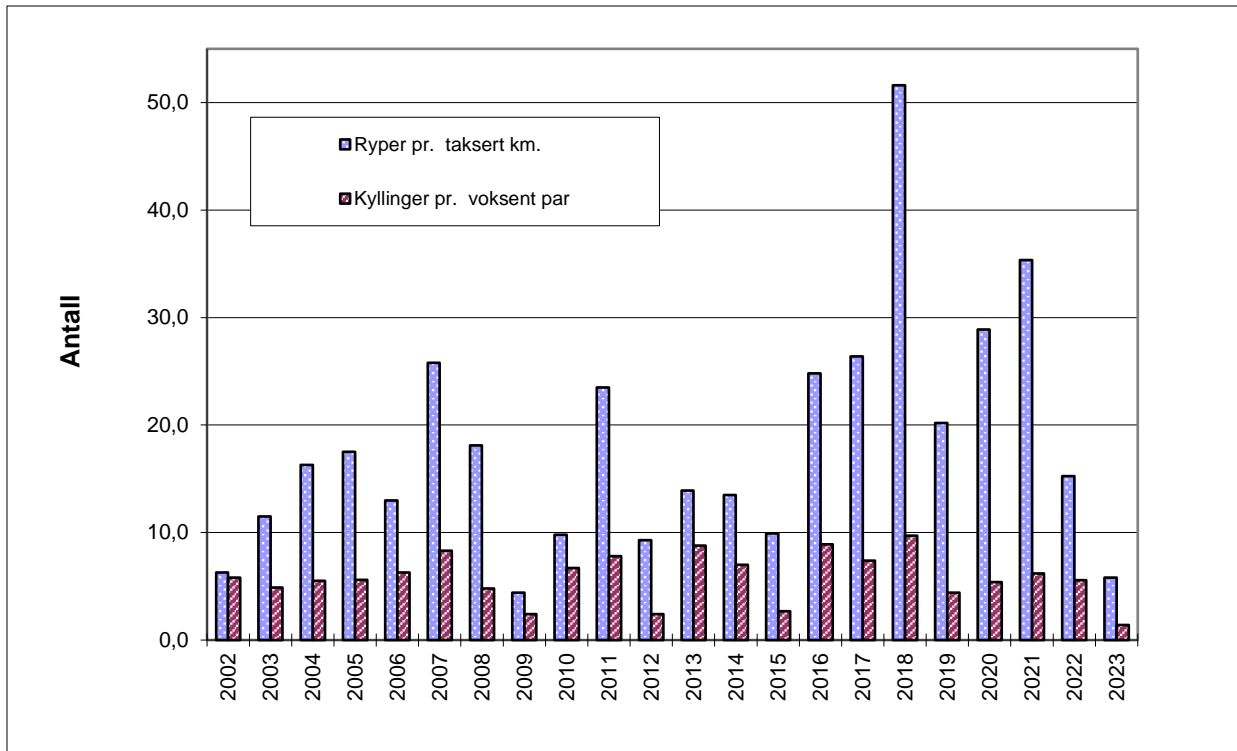
Takseringene har omfattet de samme linjene hvert år og startet opp i 2002 i Ørvilldalen/Tangen, i 2012 på Busjødalsrabban/Gjersjøhøa og i 2018 i Nonsvola/Gråvola. Det ble foretatt ei prøvetaksering i Nonsvola/Gråvola i 2017 men med andre linjer.

Ole Petter Hansæl/ Per Østigård i Ørvilldalen/Tangen og John Haakon Stensli har hatt hovedansvaret for takseringa i Nonsvola/Gråvola.

De to områdene som takseres i Vingelen har blitt vurdert som representative for store deler av Vingelen.

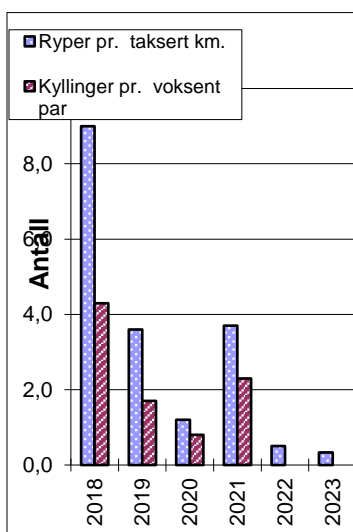
Statistikdata for Ørvilldalen/Tangen

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2002	37	46	133	179	6,3	36	5,8
2003	74	94	232	326	11,5	68	4,9
2004	93	121	335	456	16,3	89	5,5
2005	104	130	361	491	17,5	86	5,6
2006	61	88	275	363	13,0	60	6,3
2007	95	140	581	721	25,8	152	8,3
2008	99	149	357	506	18,1	79	4,8
2009	34	57	67	124	4,4	11	2,4
2010	38	63	211	274	9,8	40	6,7
2011	77	134	525	659	23,5	87	7,8
2012	76	119	141	260	9,3	34	2,4
2013	66	72	318	390	13,9	42	8,8
2014	51	84	294	378	13,5	52	7,0
2015	77	119	159	278	9,9	38	2,7
2016	85	127	566	693	24,8	98	8,9
2017	95	157	582	739	26,4	98	7,4
2018	154	247	1199	1446	51,6	149	9,7
2019	103	176	389	565	20,2	71	4,4
2020	126	218	592	810	28,9	102	5,4
2021	158	247	743	990	35,4	137	6,2
2022	84	113	314	427	15,25	58	5,6
2023	54	96	67	163	5,82	31	1,4

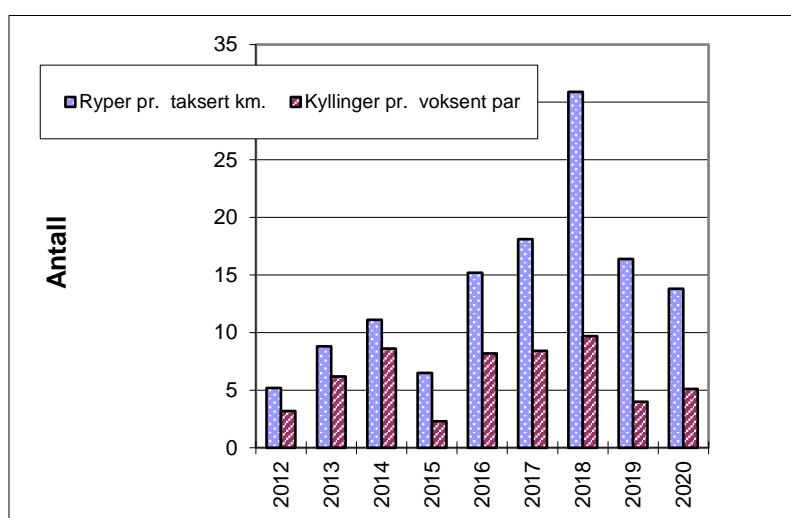
Statistikdata for Nonsvola/Gråvola

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km2	Kyllinger pr. 2 voksne
2018	21	26	56	82	9		4,3
2019	13	18	15	33	3,6		1,7
2020	7	10	4	14	1,2		0,8
2021	14	16	18	34	3,7		2,3
2022	5	10	0	10	0,5		0
2023	2	3	0	3	0,3		0

Statistikdata for Busjødalsrabban/Gjersjøhøa

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2012	21	30	48	78	5,3	23	3,2
2013	33	42	131	173	8,8	33	6,2
2014	31	41	177	218	11,1	44	8,6
2015	41	60	68	128	6,5	27	2,3
2016	42	58	238	296	15,2	62	8,2
2017	49	68	286	354	18,1	69	8,4
2018	72	103	501	604	30,9	92	9,7
2019	66	107	214	321	16,4	49	4,0
2020	43	76	195	271	13,8		5,1
Ikke taksert							

Taksørenes vurdering:

Antallet kyllinger i en høstbestand påvirkes av mange faktorer. De tre viktigste er størrelsen på stamfuglbestanden, mengden rovdyr som beskatter ryper samt været på våren og forsommeren.

Takseringa i Ørvilldalen ble gjennomført under gode forhold og bør gi et godt bilde av faktisk rypebestand i det taksert område.

Etter flere meget gode og middels gode rypeår på rad var det en halvering av rypebestanden målt i ryper pr km² i 2022 fra de foregående årene. Denne tilbakegangen har forsterket seg ytterligere i 2023 og takseringen viser det nest svakeste resultatet siden takseringen begynte i 2002. Kyllingproduksjonen er den laveste som er registrert. Resultat fra takseringa viser et bunnår for rype og vi snakker om et krakk i rypebestand i 2023. Krakk i rypebestanden er noe som opptrer med noe ujevne mellomrom. At det har gått 8 år siden sist er uvanlig lenge. Med god forvaltning og fokus på bekjempelse av smårovvilt bør det være grunn til å håpe at bestanden vil ta seg relativt raskt opp igjen. Dette kan illustreres med utviklinga fra bunnåret 2015 til toppåret 2018

Forhold som det er verdt å merke seg:

- Smågnagerbestanden med mus og lemmen har kollapset i år.
- Det ble observert vesentlig mindre rovfluggel enn vanlig i vår og i sommer.
- I år med lite smågnagere er det ikke uvanlig med en sterk tilbakegang i rypebestanden.
- Våren kom sent i Vingelen i år, men værforholdene var bra både før og under klekkinga i juni. Selv om været var noe mindre gunstig i andre halvdel av juli er det lite sannsynlig at været har påvirket rypebestanden negativt i særlig grad.
- Det er spesielt to forhold vi tror har medvirket til den lave rypebestanden vi opplever i år. Det ene er den særdeles store rovfluggelbestanden vi opplevde i fjor og som vedvarte utover høsten og tidligvinteren.

Det er sannsynlig at rovfuglene har forsynt seg grovt av både voksne og unge fugler. Mange mener å ha observert at stamfuglbestanden var lav på sen vinteren. Den andre hovedårsaken er krakket i smågnagerbestanden i vår. En økende bestand av spesielt rev og røyskatt etter smågnageråret i fjor har forsynt seg grovt av egg og kyllinger. Resultatet er at både stamfugl og kyllinger er sterkt redusert i antall sammenlignet med det vi anslår som et gjennomsnitt for Vingelen. Rapporter fra andre områder i Sør-Norge ser ut til å bekrefte at den samme utviklingen oppleves over store områder.

Takseringa på Nonsvola/Gråvola, ble gjennomført under middels gode værforhold for hund med nedbør. Dette kan ha påvirket resultatet, men det ser man på resultatet fra omliggende områder antas resultatet å gi et godt bilde av den faktiske rypebestand i Nonsvola/ Gråvola.

Etter middels gode rypeår i Nonsvola/Gråvola viste takseringa i fjord et bunnår for området siden takseringen startet i 2018. Årets resultat viser en ytterligere svekkelse av rypebestand uten produksjon av kyllinger.

Busjødalsrabban/Gjersjøhøa er ikke taksert siden 2020.

28. august 2023

Ole Petter Hansæl